

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1712

Q. 260. Quid Confessarius Rusticorum aliorumque rudium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42433

redibunt. Si autem tales ab alio Confessario clam ad se veniant, audiat ista vice, sed conetur disponere, ut se aperiant suo, neque enim est melior, imò vix est alius modus conservandi innocentiam aut emendandi ipsos, quàm si uno utantur Confessario, & ejus consilia sequantur. Sapienter dicit S. Carolus Borrom. in Instruct. Pastor. p. 2. c. 6. si quem deprehenderit, qui sine ratione legitima Confessarium suum deserat, conetur eundem per opportune reducere, quemadmodum enim Medici, qui naturam temperamentumque corporis in infirmis perspectum habent, non facile permittunt solent, quòd morbis necessaria facilius invenire remedia norint, sic neque videntur poenitentes, nisi magno delectu, à Medicis suis discedere debere, cum magis melius animarum vulneribus adhibere opportuna remedia instituta possint.

1805. §. 4. Cautè procedendum cum adolescentibus & juvenibus, quæ enim vident vel audiunt, observant diu, narrant aliis, de his ipsi met postea prudentiores judicant: major cura habenda est, ut satisfiat iudicio, quod habebunt, quàm quod nunc habent: nec plus eis dicendum, quàm pati possis resciri ab aliis. Etiam invitis ingerenda sunt pia documenta & monita, sunt enim semina, quæ si non jam, postea fructum dare poterunt.

1806. Q. 260. Quid observare debeat Confessarius Rusticorum, aliorumque rudium. R. seqq. §. 1. Eadem ferme observanda sunt de his, quæ de pueris sunt dicta, nam sæpe sunt æquè vel magis ignorantibus: Hinc 1. poterunt simili modo ad dolorem disponi: fortè etiam serviet hic modus, querendo, si offendisses magnum Principem, qui tibi dedisset omnia, qua habes, qui te aleret,

velletque facere hæredem maximorum bonorum: & è contrà si non placaretur, posset te omnibus pœnis afficere, nunquid doleres te eum offendisse? Habesne etiam parentes adhuc? Nunquid amas illos, & putas meritò esse dignos, qui à te non offendantur, quia te sic amârunt semper & tibi benefecerunt? Et nunquid doleres, si graviter offendisses? Sed nunquid Deus tibi adhuc plùs fecit? Hunc tu offendisti, qui præterea in se dignissimus erat non offendi, quia est Deus summè bonus, summè perfectus, propter infinitam majestatem & præcellentiam suam dignissimus semper amari & coli. Nunquid ergo doles & proponis non offendere ampliùs? Dic ergo corde, quod dicam ore: Deus meus & dominus meus! doleo me fecisse, quæ tibi displicent, quia tibi summo Domino meo, maximo benefactori & amabilissimo Deo displicent, & propono cavere impostèrum, ideoque me de illis accuso.

1807.

§. 2. Examen illorum potest esse: An blasphemârint per Christi Sanguinem, per Sacramenta &c. An jurarint, & quidem advertenter contra veritatem: (debentque plerique pœnitentes instrui, quid sit jurare, nam aliàs sæpissimè per conscientiam erroneam peccant, putantes se jurare, cum tamen id, quo dictum fuit confirmant, juramentum non sit.) An imprecati sint grave malum alicui, seriò, ex animo: Neglexerint suâ culpâ, vel sero venerint ad Missam die festivo: Grave odium habeant in aliquem: Dixerint contra honorem alicujus, vel alicui in faciem contumeliosè locuti sint: Inebriaverint se usque ad privationem rationis, & hoc quidem prævidentes: Die vetito comederint car-

Xxx

nos:

nes: Aliquem defraudarint, furati sint, damnum intulerint, faverint, inferre voluerint, si potuissent: An usi sint signis superstitiosis vel observationibus vanis, de quibus *Busenb.* l. 3. p. 1. n. 41. relatus plura habet. Circa turpia cum illis agendum est, uti cum juvenibus, communiter incipiendo ab operibus, & descendendo ad verba, oscula, tactus, pollutiones, desideria, cogitationes. Quandoque etiam juvat apud aliquos sic facere hoc examen, ut recogitent, quid mali fecerint in ultimo die festivo, quod enim in uno faciunt, solent etiam facere in aliis: deinde quid mali fecerint ultimo die profano: denique quid alio die extraordinario, v. g. die convivii, nuptiarum, itineris, aut simili, quo solent esse majores occasiones peccandi.

1808. §. 3. Si à rudi homine non possis ullam materiam elicere, pete aliquid de priore vita: si neque de hac certum aliquid in specie afferre possit, sed tantum in genere dicat, sæpe peccavi, propone ipsi præcipuas species peccatorum, in quæ tales homines labuntur. Quod si nihil adhuc in specie possint agnoscere, potest imò juxta *Laym* debet sine absolutione dimitti, nam tales sæpe nullum habent grave peccatum; & quamvis haberent, hoc sæpe utile est, inquit *Gob. t. 7. n. 430.* ut metu carendi absolutione aliâ vice excitentur ad meliùs examinandam conscientiam. *Teres.* in *Instr. idiotæ c. 1. §. 2. q. 1.* sic habet: Si advertis rudem illum esse bonæ mentis, & à nō longo tempore confessum, elice eum eo contritionem, & dicto super eum, *misereatur*, dimitte cum Cruce sine absolutione: Si verò diu, v. g. à medio anno non est absolutus, tutius est sub conditione absolvere, priùs ta-

mer

men interrogatum, an non doleat de omnibus suis peccatis, & etiam de eo, quod ita incuriè vixerit, ut advertere non possit, in quo peccarit, cum tamen dubium non sit, eum sæpe peccasse, de qua incuria si doleat, dicit posse absolvi. Addit *Burgh. cent. 2. cas. 17.* pœnitentem rudem, qui non potest satis confiteri, non facile esse remittendum, alioqui non redibit, hinc inquit etiam *Steph. t. 5. d. 5. n. 166.* Confessarius suppleat, breviter percurrendo præcepta Decalogi & Ecclesiæ, aliasque materias ad ipsos spectantes. *Experientiâ etiam compertum est, rudes adultos, cum de peccatis interrogati omnia negant, sæpe nescire scitu necessaria ad salutem, & inde esse tantam obœcationem, quæ solâ instructione tolli poterit.*

§. 4. Si pœnitens sit ita stupidus & hebes, ut nequidem necessaria necessitate medii possit capere, variè cum tali est procedendum: nam si hebetudo oriatur ex consuetudine committendi aliqua peccata, quæ mentem veluti obœcant, uti sunt luxuria & ebrietas, differri debet absolutio, & priùs abducendus est à talibus vitiis, quia durante impetu talium vitiorum frustra erit instructio: sicque voluntate paulatim à malo abductâ informandus erit plenius intellectus. Quod si nesciatur, an hebetudo oriatur ex peccatis, videri debet, an in aliis rebus temporalibus sit solers & industrius, nam si est, suspicio est ortam esse ex peccatis, ideoque interrogandus erit, sed cautè, circa peccata luxuriæ aut intemperantiæ. E contra si hebetudo oriatur ex naturali complexione, quod colligitur ex eo, si etiam ad alia temporalia sit hebes, si de cætero ostendat se esse bonæ voluntatis

tatis & innocenter vivat, Confessarius præeat ipsi in actus fidei, spei, charitatis, doloris & propositi, prout capere poterit, sicque dispositum absolvat saltem sub conditione, si capax est, jubeatque communicare. Quod si tam hebet sit ingenio, ut nullam propriam cognitionem de quibusdam mysteriis formare possit, *Tam.* & *Gob. n. 311.* dicunt esse æquiparandum factuo vel infanti, Deus enim à nemine exigit majorem notitiam, quàm per vim intellectus habere possit. Denique si hebetudo oriatur ex senectute, & hic senex prius sciverit ea, quæ sunt scitu necessaria, potest illi impendi absolutio & Communio, quamvis jam non ita clarè videatur ea capere. Si autem antehac non sciverit ista, nec satis christianè vixerit, laborandum, ut citò addiscat, quantum fieri potest, & disponatur ad dolorem, ne accedente majore senio minor sit capacitas.

1810. Q. 261. Quid observare debeat Confessarius Ecclesiasticorum, Judicum, &c. Patrum-filiorum-familias &c. *lx. §. 1.* Ecclesiasticis maximè inculcandum, ut scandala caveant: casti & sobrii sint officii sui partes maturè expleant; causa enim, cur frequenter omittantur Horæ, plerumque est dilatio in noctem. Materiz præcipuæ, circa quas peccant, sunt simonia, Horæ canonice, Missa, habitus & tonsura, administratio Sacramentorum in mortali, pluralitas Beneficiorum sine causa, abusus proventuum ecclesiasticorum, de quibus omnibus videri potest *Busenb. relatus l. 4. n. 1355. & 1370.*

1811. §. 2. In quibus maximè peccent Judices, habes *l. 4. n. 1420. 1428. 1440. 1469.* In quibus Advocati, *ibidem n. 1506.* In quibus Referen-